

Szerkesztőség:

Rimaszombat Koháry-utca 21
szám. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden
közlemény és levelezés

Réztelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő: Dr. DIENES GYULA.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előrefizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többzori hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Uj gondolat. Szóljunk hozzá!

Van már nekünk világszép fő- és székvárosunk. — Megrakta a természet és apáink rajongó hazaszeretete pazarul gazdag kincsekkel: hazánk ezeréves történetének derűs-borus emlékeivel.

Az a gyönyörű székváros ott a Duna két partján már önmagától és feltartóztatlanul fog fejlődni tovább.

Nincs már a vidék, a megyék támogatására semmi szüksége többé!

A fel-felránduló vidéki ember úgy sem tudja már, hogy mit nézzen meg rengeteg látnivalóból előbb.

Mindent — évek alatt sem láthat meg benne. Annyi sok az, mi benne összehalmozódott.

Az általános, a nemzeti művelődésnek kohói: a hatalmas kultur-paloták, könyvtárak, képtárak, muzeumok stb. nem onthatják, nem sugározhatják többé a központból minden magyar felé melegítő fényüket, nemesítő tartalmukat.

Egynek-egynek a végig szemlélése is kifáraszt. Időnk is csekély hozzá.

Elmult, a magyarok Istenének kegyelmes jóvoltából elmúlt már az az idő, midőn mindenünk — a közművelődés terén egyetlen gyöngye várunk Budapest volt csupán. Egyetlenegy a nagy sivatagban!

Ma már — hála Isten! — megindult és pezseg a szellemi élet a vidéken is!

Ma már minden megye jogosult arra, sőt kötelessége is, hogy a maga mindenét, a mije van s a mi tanulságos és maradandó becsű: hogy azt mind összehordja, mindenre hozzá-férhetővé — közvagyonná tegye.

Igaz, hogy a szerencsésebb fejlődésű, szabadabb Nyugat már rég megelőzött bennünket e téren is.

Hisz ott minden valamirevaló városkában, falucskában is vannak népkönyvtárak, múzeumok.

De e tény ne szomorítson, ne kedvetlenítsen el senkit. Sőt ellenkezőleg szorgosabb munkára sarkaljon!

Nem régen, az igaz, — alig néhány évtizede csupán — de már nálunk is, hazánkban is elkezdtek muzeumok a vidéken is.

Igy pld. egyike a legelsőeknek Magyarországon a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületé Kassán. De van már azóta számos, van már minden nagyobb városban: legalább is minden jóra való megyének székhelyén.

Éppen 20 éve, hogy a gömörmegyei, hogy a mi muzeumunk eszméje is megszületett.

Az 1882. évben rendezett „gömörmegyei művészeti és régészeti kiállítás“ volt a csira, melyből életre kelt. Mert a kiállítók jelentékeny része kisebb értékű tárgyaikat önként felajánlották egy létesítendő megyei muzeum számára. Sőt ezt megelőzőleg az országos Petőfi-szobor bizottság a szobor leleplezése után négy darab Izsó-féle szobor-mintát, aztán díszes koszoru-szalagokat is küldött Budapestre a megalakítandó muzeum részére.

Amde az újszülött sok, nagyon sok hányattatást szenvedett. Háromszori költözködés után a régi megyeháznak egy sötét, dohos odujába került. Molyok és egerek rágódtak, híztak rajta.

A közönség mit sem tudott róla. Csak egyes szakemberek, egyes magánérdeklődők keresték föl, a kiket a kutatás vágya vezérelt Rimaszombatba.

Végre legujabban húsz éves szendergéséből felébredt. A sokat szenvedett, mostoha gyermek elhagyhatta szűk bőlesőjét.

Ez új, ez örvendetes életre keltés érdeme vármegyénk törvényhatósági bizottsági tagjainak — es ezeknek élén legelső helyt a minden szépért, jóért lelkesedő alispánunknak: Bornemisza Laszlónak nevéhez fűződik!

O vetett véget a szánalomra méltó vergődésnek, midőn a vármegye felhatalmazása alapján a mostani 5 szobás helyiséget ideiglenesen kibérelte.

S ezzel a gömörmegyei muzeum életében egy új, egy szebb korszaknak az alapját vetette meg.

Nagy és nehéz feladat volt már most a csupán ajándékozás útján nyert tárgyakat szakszerű rendezéssel mai áttekinthető és tetszetős csoportjaikba sorozni.

De hát adott nekünk a jó Isten oly kiváló, tudós férfiakat, a kiket törhetetlen kitartással, vas akaratúval és bámulatos teremtő képességgel áldott meg.

A kik félrevonulva, gyakran félreismerve, zajtalan, de folytonos munkával gyűjtögettek a jelennek és egy jobb jövőnek számára a köveket, a cserepeket.

Ezek között a legelső helyen Fábry János nyug. főgimnáziumi tanárt kell felemlitenünk.

Ő volt a legelső mindenkor a munkában is, a gyűjtésben is: övé legyen az elismerés első szava, ez őszinte megnyilatkozása is!

Ő, mint a muzeum jelenlegi igazgatója, ő hajtotta végre 3—4 havi erős és lankadatlan munkával a szakszerű elrendezés nehéz feladatát. Nagy segítségére volt — mint örömmel halljuk — Terray István, a Rimamurány nyug. főpénztárosa, a ki mint szenvedélyes régiségbuvár, a saját igen értékes régiség-gyűjteményét is átengedte a közművelődés emelésének céljaira. Vajha többen is követnék őt!

Közönségünk immár 4 ízben meggyőződhetett arról, hogy mi mindent, mennyi tanulságos, lelkesítő emléket, megszentelt tárgyat rejt magában az az öt szoba ott a volt pénzügyigazgatósági épületben.

Ifjú és öreg egyaránt járhat oda tanulni és

TÁRCZA.

Október 6.

I.

Derült az ég, a napsugár
Csomóستul hull alá,
Pedig a fa leveleit
Már mind elhullatá.

Pusztá a rét és a mező
Nincsen virág sehol,
De az égen nem látszik, hogy
A föld már haldokol.

Kopaszodott fák felett e
Napsugár oly bántó,
Mint koporsó felett a víg,
Zajos muzsikaszó.

II.

Derűs az ég s az emberek,
Kik körültem jarnak,
Mintha hírét sem hallották
Volna a halálnak.

Nevetgélnek, vigadoznak,
Elvezik a jelent,
S elfelejtik, a mi e nap
A multban végbement.

Oly bántó a nevetgélés
A mai gyász-napon,
Mintha zajos zene szólna
A síri hantokon . . .

Könnyezzel a mai napon,
S szabályadat vedd elő,
Esküdjél, hogy bosszút állasz,
Ha ideje eljő!

Dr. Szentesi Tóth Kálmán.

Egy karácsony éjszaka a szabadságharcz idejében.*)

Irta: PERJÉSSY LAJOS.

A kaszinó társalgó termének kerek asztala mellett élénk diszkurszust folytatnak a törzsvendégek.

Sorra veszik a napi eseményeket, a kormányválság különböző híreit, de leghosszasabban mégis a belgrádi szerb vendégek budapesti fényes és meleg fogadtatását vitatják meg.

A társaságban képviselve van a hazában élő valamennyi nemzetiség.

Legtöbben vannak németek, (azaz német anyanyelvű magyarok) így a vita is ezen a nyelven folyik.

Elvéve egy-egy kis időre a magyar társalgás is felszínre kerül, de úgy vagyunk már azzal itt a széleken, hogy ha 25 ember közül kettő nem érti elég jól a magyar nyelvet, hát annak a kettőnek a kedvéért a többi 25 idegen nyelvet használ, közbe-közbe még a szerb és román szó is felvetődik.

Az ősz, aggastyán szóvivő, ki valaha 48 előtt Pesten jogászokodott, azután lett városi bíró, a német világban „bizerker“, a magyar világban azután sokáig magyar tisztviselő; — idegesen jár nagy léptekkel fel és alá.

Nagyokat pöfékel a természetes esibukból és mély öblös hangon szól:

— Pompás! Derék dolog ez a szerb magyar barátkozás. Régen el kellett volna már azt kezdeni.

— Hát tetszik urambátyámnak?

— Hogy ne tetszenék!

— Sohasem tagadtam meg, hogy szerb születésű vagyok, pedig magyar kálomista kollégiumba küldtek diáknak szüleim.

— Teljes életemben mindig arra törekedtem, hogy mint egy anyának, a magyar hazának hű fia, becsüljék

*) Mutatvány szerzőnek „Emlékeim“ című éppen most megjelent kötetéből.

Perjéssy Lajos verseczi tanár, vármegyénk szülőtte e kötetében 12 szép elbeszélést gyűjtötte össze, melyek nagyrésze elmés, mulattató vadász történet. Először Herczegh Ferencz irt a kötethez, mely a Singer és Wolfner cég kiadásában jelent meg. Kapható Rábely Miklós rimaszombati könyvkereskedésében is. — Ára 2 korona. — Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

szeressük egymást, ha német, ha szerb, ha román nyelven szólaltunk is meg valaha legelőször.

— Kimondom nyíltan és őszintén, hogy bár sok földet, sok országot bejártam, soha sehol sem tapasztaltam azt, hogy a „Nemzet“ oly meleg szeretettel ölelte volna keblére a „nemzetiségeket“, mint azt, a mi hazánkban tapasztaljuk, azoknak, a kik elnyomatásról panaszkodnak, nem hogy nincs igazuk, hanem ámitói, tévutra vezetői a népnek, — a kik a bolondításból élnek!

Egész karban zuggott fel erre a kijelentésre az „éljen!“ Az öreg nagy tüzzel folytatta:

— Hiszen a magyar és szerb, mint a hogy a história bölesen tanítja, sok századon keresztül volt jóbarát, hűséges fegyvertárs. Idegenek vezettek mindjokonyt a barátság tiszta buzája közé. Egymásra uszították azokat, kik testvérekként szerették egymást valaha. Sokat tudnak én arról beszélni,

— Kérjük, beszéljen hát urambátyámnak!

— Régi dolgok! Önök, fiatalabbak, alig tudják már azt megérteni, hogy milyen viharos volt a levegő 1848-ban, itt a délvidéken. — Mi öregek, — alig néhányan — most is rettegünk, ha reá emlékezünk.

Több délvidéki csata folyt már le, forrongott minden. Az egy helységben lakó, azelőtt békességes egyetértésben élő polgárság szívébe valami félelmes ellenszenv fészkelte be magát. A magyar gyanusan nézett a szerbre, az meg viszont. A városok lakosságának hangulata különösen izgatott volt.

Enn abban az időben, mint fiatal ember X. városnak voltam a főbírája.

Reám tolták azt a hivatalt, mert senki sem akart rá vállalkozni. Magyarul, németül, szerbül, románul jól beszéltem, ambícióim is volt elegendő, — így hasznomat is vehették volna más időkben.

Minek eseteljem, hogy milyen volt abban az időben a hivatalnok élete. Soba sem tudta az ember, melyik pillanatban kinek a rendeleteit kell végrehajtani.

Ha „igy“ teszek, a másik fél esetleg agyon lövet, ha nem teszem meg a mit parancsol, akkor ő vele gyűlik meg a bajom. Ha ma kitűztük a magyar nemzeti lobogót, azt üzengették be a mezőkön tanyázó granicsárok, hogy felgyújtják a városunkat és leöldönsnek mind egy szálig. Jön Knicsánin:

pedig a legkönnyebben: élvezettel, gyönyörködve tanulni!

Kereskedő és iparos, földmives és gazdaember, avagy a kenyerőket szellemi munkával keresők is mind-mind találhatnak ott sok-sok nekik tetsző és tanulságos dolgot.

Egy tudósnak és segítő társainak a nemzeti multért rajongó lelke és a jövő szebb kiépítésén esüngő hazafiai szeretete hordta össze mindezt hangya szorgalommal.

Immár nem kell messze a székesfővárosba fáradsunk, hogy valami ilyest is lássunk és tanuljunk! Immár magunknak is van múzeumunk.

Igen. Van. Csak hogy e jelenlegi bérhelyiség csak ideiglenes. Igy a célszerű, a csoportos és szobáról-szobára elkülönített elrendezés nincs biztosítva még.

A város — mint tudjuk — ez épületet áruba bocsátja. Az új vármegyeházban pedig nincs a további remélhető fejlődésre elégséges helyiség. Pedig a messzebb jövőbe kell tekintnünk!

Önként kínálkozik a kedvező alkalom, s itt bocsátjuk szárnyra az új eszmét, az új tervet, hogy a régi gymnasiumi épület vétessék meg kultúrháznak.

E gondolat, e terv talán merész; talán kivihetetlennek is látszik a mi csekély anyagi erőink mellett. De csak látszik annak!

Mert, midőn tudjuk azt, hogy Tolnamegyének a kultuszminiszter — a mi városunk érdemes diszpolgára! — 56000 koronát, a belügyminiszter pedig 60000 koronát utalványozott ugyanily célú palotának felépítésére; midőn tudjuk azt, hogy például a pancsovai — városi! — múzeum évenként 1800 koronát, a csabai szintén városi 1200 korona évi állandó segélyben részesül; s midőn tudjuk azt, hogy a kultuszminiszter ezenkívül is minden esztendőben vásárol művészi becsű festményeket, szobrokat, a melyeket éppen a vidéki múzeumok között oszt szét: hát ime, az eszme éppenséggel nem kivihetetlen többé.

Csak egy kis utánjárás, csak egy csomó jóakarát — s ez bőven van közéletünk lelkes vezetőiben! — s tervünk könnyen kivihető.

A régi gymnasiumi épület — hisz megirtuk mi ezt már sokszor! — semmiféle iskolának nem való.

Mi lesz hát belőle?

Igaz, hogy azok a nagy idöket átélte, sok küzdést, sok nemes törekvést látott és megszentelt múza-falak — korcsmává, vendéglővé válhatnának: erre az épület fekvése, berendezése is igen alkalmas.

De vajjon nem volna-e megfelelőbb már a multjához is méltóbb — hiszen az az ősi épület már maga is beszélő ereklyéje városunk sok százados kulturális történetének, kulturális fejlődésének! — nem volna-e szebb is, jobb is benne helyezni el mindazt, a mit városunk, a mit megyénk szépet alkotott; mindazt, a mi tanulságos, fényes multjára, biztató jelenére vonat-

Ha holnap az ő parancsára kék-fehér lobogó került a toronyra, akkor a nemzeti hadsereggel gyűlt meg a bajunk.

Kin volt az életem!

Napokon át feléje se néztünk a hivatalnak, inkább elhúzódtunk s nem is igen mutattuk magunkat az utcákon.

Karácsony előtti napon, jókor reggel, hófúvásos, viharos téli időben — egy nagyobb csapat, több zászlóalj honvéd érkezett városunkba. Kevés lovasság és pár ágyú is jött velük.

A legénységet a nagy hideg teljesen elcsigázta, mert egész éjjel masiroztak.

Az én tisztemhez tartozott volna a katonaság elhelyezése. Meg is tettem minden tölem telhetőt, ámbar mint tudják, háborus időben másként megy az elszállásolás. A katonaság maga is keresett magának helyet.

A honvéd bakák közül a legtöbben szerb családokhoz kerültek s mondhatom, hogy ott is jól ellátták őket, s a jókedvű honvéd fiuk nem egy csinos szerb leányzóknak tették a szépet.

A családok cizcomozták a karácsonyfát, de nem egy mint más esztendőben. A gyermekek sem tudtak úgy örülni mint máskor.

Megfélemlítette őket a sok gondterhes arc, a szülék és rokonok aggodalma.

Az egész nap minden nevezetes esemény nélkül mult el, egész délután hangos volt minden vendégfogadó, sok úri család hívta meg a honvédtiszteket a karácsony esti ünnepre; estefelé azonban mintha valami láthatatlan veszedelmes szellem járt volna a levegőben, bizonyos hidegség kezdett erőt venni a népségen és katonaságon.

Az emberek csoportosultak az utca szögleteken és sugdosódtak. A honvédek is összegyűlekeztek a szomszédságból egyes házakba s ők is titkolódzva halkan beszéltek maguk közt.

Már teljesen bealkonyodott, midőn K—y gróf, honvédezedes magához hivatott:

— Rendben van minden, ugye főbíró ur!

— Igen is rendben.

— Nem tart semmitől?!

— Nem tudom mitől lehetne tartani. A nép izgatottan látszik ugyan, de az állapotok teszik azt.

kozik; s a mi szépet és jót még a jövőben is teremni fog?

Hogy ezeknek közkincesé fételével is munkáljuk a szebb, a fényesebb jövőt: polgártársaink, fiaink és unokáink általánosabb műveltségének tervszerű emelését; a nemesebb árszerek: a kegyelet, a haza és fajszereget iránti lelkesedését?

Ha kissé komolyan, ha egy kis szeretettel foglalkozunk e hevenyében felvetett és bizonytalán új és merésznek látszó gondolattal, tervvel, bizonybizony be kell látnunk annak életrevalóságát.

Szövetkezzék a város, a vármegye, a múzeum-egylet, a közmívelődési egyesület és talán első sorban a kaszinó is: s az eszme testet öltött! Fel tehát az új eszme szolgálatára!

Szívesen megnyitjuk lapunkat az ellenvélemények előtt is. Megfelelünk rájuk. Ily nemescélú szellemi csatázás csak teremtő erejű lehet.

S mi bizunk eszménk erejében, hogy az sértetlenül, sőt a küzdelemben megedződve, több oldalról megvilágítva, kicsiszolva csak erősebben és diadalmasan fog a harezból kikerülni!

Mi az eszmét felvetettük.

Tessék hozzá szólni!

— ó.

Közgazdaság.

Védekezés a zsiszik ellen.

A lapunk mult számában jelzett ministeri rendelet így szól:

A gabonazsiszik (egykes vidéken zszusok, árpa-zszusok, magtári zszusok is, tudományos néven Calandra granaria Linné) kis és karsu termetű, hosszú fejű bogár, melynek hosszúsága 3—4 mm., szélessége pedig 0.7—1 mm. Testszíne sötét-barna. E bogár csak a magtárakban él. Lassu járásu és repülni nem tud, mert szárnyfedője alul a repülő-szárnya egészen hiányzik. Zavarás esetén áthalottat szinlel, de azután egy-két percz mulva ismét megmozdul.

A gabonazsiszik az egyes gabonaszemekben fejlődik, még pedig a búza-, az árpa-, a rozs- és a kukoriczában, — a zabban már ritkábban. Azonban csak a magtárban elhelyezett magvakban, lábon álló gabonában nem. A nősténye petét úgy rakja a szemekbe, hogy rajtuk hosszúra nyulott fejével (ormányával), előbb egy kis lyukat fúr, azután megfordul és petéjét a fúrott lyukba tojja. A gabonazsiszik lárvája fehér színű és csak rágó szerve barnás színű; teste formátlan és igen ráncos; lába nincs. Egész kifejlődöttségét a szem belsejében éri el és lisztes belsejével táplálkozik is, benne bábózik és a gabonaszemet csak akkor hagyja el, hogyha már teljesen kifejlődött, azaz mikor már bogárrá vált.

Kártétele abból áll, hogy valamint a kifejlődött bogár, ugy a lárvája is a gabona-szem belsejét annyira kirágja, hogy annak csak épen a korpája, héja marad meg. Minthogy pedig a zsiszik teljes kifejlődéséhez körülbelül 45—50 nap szükséges s egy nősténye 36—60 petét tojhatik és továbbá, minthogy a bogár fejlődése egyes melegebb fekvésű magtárban egész éven át majdnem fönnakadás nélkül folyik, vagy télen legfeljebb két-három hónapig szünetel, azért könnyen érthetővé válik, hogy e bogár rövid idő alatt miért szaporodik el néha olyan tömegesen és miért tesz olyan nagy kárt a gabonában. Figyelmet érdemel az is, hogy a zsiszik tömegesen csak a zúgokban felhalmozott szemes gabonákban szokott szaporodni s innen húzódik át a magtárban lévő tiszta gabona-garmadákbá, melyekben tovább szaporodik. Egyáltalán szereti a nyugalmat és a sötétséget!

A gabona-zsiszik ellen való sikeres védekezésnél figyelembe veendő mozzanatok a következők:

Az ezredes keményen, szigorúan a szemembe nézett — ugy hogy szinte remegtem, midőn elbocsátott.

— En édes Istenem, mi baja lehet ennek a katonának? miért nézett reám oly haragosan, hiszen egész nap igen barátságos volt?

Ezek a gondolatok foglaltak el, midőn siettem haza családomhoz.

Közben besötétedett! Ki-ki behúzódott házába a fagyasztó hideg elől.

Milyen karácsonyest is volt az.

A lefüggönyözött ablakok mögül fel-fel csillámlott ugyan itt-ott a zöld lombokon himbálózó gyertyáskák fénye, de az utcákon a szokásos járáskelésnek, se hire, se hamva nem volt. Az emberek nem üdvözölték egymást hangos, szívélyes jókívánatokkal.

Nyolcz óra tájban kopogtatnak ajtómon. Egymás után jöttek be hozzám ijedt arcu szerb polgárok.

— Bíró ur, azt beszélük, hogy az éjjel a magyarok mind leöldösik a szerbket. Készülnek valamire. A honvédek ruhástul dülnek le az ágyba, maguk mellé teszik a puskát.

Minden ékesszólásomat elővettem, hogy megnyugtassam az embereket. Alig használt valamit. A polgári népség sem mert levetkőzni, a családok ajtóikat eltortlaszolja, csendesen suttogva virrasztottak.

Ismét jöttek hozzám szerb polgárok.

— Uram! Éjjélkor kezd a honvéd az öldöklést, ments meg bennünket, menj a parancsnokuk elé.

Összeszidtam és elkergettem őket!

Pár kínos negyedóra mulva harsány trombitaszó hangzott szerte szét az utcákon és tereken.

Riadót fujtak!

Lovasok száguldoztak fel és alá. Hallottuk az ágyuk kerekeinek dübörgését.

Ekkor már magam is megijedtem és azt hittem ellenség támadta meg a városunkat.

Elhatároztam, hogy kimegyek, megnézem mi baj van. Családom tagjai sirva, összetett kézzel könyörgöttek, hogy ne hagyjam el őket.

Nagyon fiatal voltam még, szerető kis feleségem karjaival átkulcsolta nyakamat, majd odahozta a bölesből a kis fiamat és sirva könyörgött.

— Ne hagyj magunkra, meneküljünk a pinczébe. Ismét csendesség lett.

1. Hogy a gabonazsiszik a gazda, vagy a gabonakereskedő magtárában el ne szaporodhassék, szükséges, hogy a magtár mindig tiszta legyen. Ez oknál fogva fel kell használni minden alkalmat, hogy valahányszor a magtár kiürül annak összes zugai (lépcsőalja, a falburkolat belseje, vakablaka, a támasztó oszlop alja, a padló, a talburkolat s a mestergerendák repedései) kisöpörtessenek, minden maghulladék szemetestől onnan kitakarítsassék; általában vigyázni kell, hogy a magtár e helyein semmiféle maghulladék vagy piszok hosszabb ideig meg ne hagyassék.

2. Magtárban tehát szeméthulladékot (rosta-alját, söpredéket, ocsút) egy fél napig sem szabad hagyni, hanem a felgyülemelő hulladékot onnan rögtön el kell távolítani s vagy erősen égő tüzből el kell égetni, vagy trágyalébe kell fojtani, hogy a zsiszik belőle ki ne marhassék. A hol az efféle mag baromfi etetésére szolgál, azt olyan helyen kell tartani, hogy az esetleg benne élő zsiszik a magtárba vissza ne juthasson.

3. A hol az alapos takarításnak egyszerre való végrehajtása nem volna lehetséges, mert pl. a magtár (nagy gazdaságban vagy gabona kereskedőknél) egészen sohasem üres, ott a takarítást ugy kell beosztani, hogy a magtár egyes helyei akkor takarítsanak ki, a mikor az lehetséges, de ugy, hogy ilyen módon az egész magtár havonként legalább egyszer alapos takarítás alá jusson.

4. A takarítás (kisöpítés) megkönnyítése végett szükséges, hogy a magtár padlójának, falburkolatának minden egyes hézaga olyan anyaggal tapasztassék be, mely fele (vagy nagyobb) részben marha- (tehén vagy ökor-) trágyából és fele- (vagy kisebb) részben jól gyúríható (ragadós) agyagból készült. Hogy e tapasztás annál jobban oda ragadjon, szükséges, hogy a tapasztás munkája előtt a betapasztandó részek megnedvesítettessenek. (Vége köv.)

Hirek és vegyesek.

Október 4-én. Ő felsége legmagasabb nevenapja alkalmából városunk középületei zászlódszben pompáztak. Az állami és községi iskolák szüneteltek. A római kath. templomban Széman Endre prépost plébános teljes segédlettel ünnepi misét mondott, melyen a hivatalos testületek mind megjelentek. Mise alatt Uthy Antal gyönyörű egyházi énekeket adott elő; emelve velük az igaz áhitatot, melylyel a megjelentek a magyarok istenéhez emelkedve királyunk hosszú és boldog életeért esdettek.

Allandó választmány gyűlést tartott f. hó 6 án a vármegyeház kistermében Hámos László főispán elnöklésével, melyen a vármegye jövő évi költségvetését készítették elő a hónap végén tartandó közgyűlésre.

Október 6-án az aradi tizenhárom szabadsághős halálának gyászos emlékü évfordulóját a helybeli egy. prot. gymnasium tanári kara ifjusága kegyeletes, szép emlékünnepet ült. Mint minden évben, ugy a mult hétfőn is az ifjusági „Tompá önképzőkör” volt a rendező. Az ünnepély — Baksay István és Fábry János nyugalomba vonult tanárok és igazgató-választmányi tagoknak és az egész tanári karnak bevonulása után pontban 10 órakor kezdődött a „Hymnus” együttes előnéklésével. Ezután Fülep Kálmán, Fülep Béni áll. el. leányiskolánk derék tanítójának szép tehetségű fia — mint az önképzőkör ifjusági elnöke, egy formában és tartalomban egyaránt sikerült beszéd felolvasásával az ünnepélyt megnyitotta. Erdélyi Gyula és Joó Miklós VIII. o. tanulók alkalmi költeményeket szavaltak hévvel és érzéssel. Dr. Veres Samu az önképzőkör tanár-elnöke szép, lelkesítő beszéddel az ünnepséget bezárta, törhetlen hazaszeretetre és hűségre buzdítván az ifjuságot. A riadó éljenzéssel fogadott záro szavak után az egész ifjuság a Szózatnak két versszakát énekelte el. Az egyszerűségében is mély és termékenyítő hatású házi ünnepély az ifjusági zenekarnak ügyesen előadott alkalmi gyászdarabjával ért véget E hazafias emlékünnepen a tanítás egész nap szünetelt a gymnasiumban.

Remegő hiobposta került valahonnan, kerítéseken keresztül az udvarunkba. Valami rozsdás puskát szorongatott a hóna alatt:

— Bíró uram, a katonaság felállott a nagy téren. Ott vannak az ágyuk is. Nem sokára megtámadják a szerb népet.

— Rendelje el, hogy huzzák meg a szerb templomok tornyaiban a vészharangot, hadd menekülhessen a népség. Hadd védelmezze magát! A fegyvereket, kaszákat elkészítettük. Ha kell én magam megyek harangozni.

— Szerencsétlenek! mit akartok cselekedni. Legyetek nyugodtan, nem fog történni semmi.

Kitekintettünk az utcákra.

Milyen karácsony éjszaka is volt az. Sehol egy fényugár, sehol az öröm és vígság szava. A gyermekek könnyes szemmel aludtak el anyjuk ölében.

A tornyok ércnyelvű gyermekei, a harangok, éjféltájban is némák maradtak, nem hívták az Isten házába a népet; — ijesztő csend borult az egész városra.

Nem mertem elhagyni házamat.

Levett lábamról családom, öreg anyám könyörgése, rémüldözése.

Időnként kinyitottam az utcái ablakot és figyeltem.

Metsző, hideg szél sivitott végig az utcákon, hőtortlaszokat emelt a kapuk alatt és az utcák fordulatáinál.

A nagypiacz felől fegyvercsörgés, lönyerítés és halk moraj hallatszott.

Ha akkor, abban a csendben megkondul a vészharang, vagy eldördül egy puskalövés, rettenetes következményei lehetnek volna annak.

Várakoztunk tovább kétségbeesve.

Végre pittymallani kezdett! A reggeli szürkület, a világosság reményt kezdett önteni a szívekbe.

Midőn teljesen kivirradt, az emberek lassan szállingózni kezdtek az utcákon.

Sápadt arcaikról leritt az álmatlanság és aggodalom.

En a városházára, majd a nagypiaczra siettem a katonákhoz. Kerestem az ezredet, ki egy kis őresapat élén éppen akkor lovagolt elő egyik mellékutczából.

A szegény honvédbakák félig megfagyva, zúgolódva dühösködve állottak a sorokban.

A karácsonyészakát ott töltötték a készenlétben a

Ottó főherceg Gömörben Gróf *Andrássy* Géza nagyszabású medvevadászatot rendez legközelebb Gömörmegyében *betleri* uradalmában. A vadászatokon, melyekre *Odescalchi* Géza herceg és a *Karácsonyi*, *Széchenyi*, *Andrássy*, *Chotek* grófok is hivatalosak, vendégül látja gróf *Andrássy* Géza *Ottó* főherceget is, aki most harmadizben vendége a grófnak. A medvevadászatot a szulovai és körtvélyesi erdőségeiben szarvasvadászat követi.

Coburg Fülöp kir. herceg ez ideig hosszabb tartózkodása után vármegyénkől folyó hó 7-én utazott el. Megyénk nagybirtokosa itteni vadászterületén ez idén még nem voltak nagyobb vadászatok, s a kir. herceg folyó hó 7-én délután Tiszolcra egyedül utazott el a rendes vonathoz csatolt I. és II. osztályúal bíró termes kocsiban, mely Feleden bevárta a Fülekre menő személyvonatot s ehhez csatoltatott. Csúpan a szolgaszemélyzet néhány tagja kísérte a herceget, ki a feledi állomáson szívélyesen fogadta nyug. központi uradalmi igazgatója: *Gömöry* János tisztelgését. A kir. herceg Fülekről a gyorsvonattal Budapestre utazott.

Az e. e. közgyűlése. Az országos ág. hitv. evang. egyházmege e hó 1-3 napjain Budapesten tartott egyetemes közgyűlésében vármegyénkől résztvettek: *Szentiványi* Árpád, *Szontagh* Pál, *Kubinyi* Géza, *Madarász* Pál, *Glauf* Pál, *Liszky* János, *Loysch* Ödön, *Terray* Gyula, *Bartholomaidés* László, *Oravetz* Mihály. A közgyűlés előkészítésében, munkásságában jelentékeny része volt *Glauf* Pál ev. főesperesnek, a ki az épen általa teremtett e. e. nyugdíjintézetéről, mint egyetemes előadó nagy szak tudással kimerítő és mindenkit megnyugtató jelentést terjesztett elő. — Érdekes volt elbeszélve hallanunk, hogy ugyancsak *Glauf* Pál főesperes, mint az országos két protestans egyház közös bizottságának egyik előadója, hivatalosan eljárva báró *Bánffy* Dezső m. kir. főudvarmester, volt miniszterelnöknel, mint az országos ev. ref. egyház konventjének elnökénél; — a kegyelmes ur a budai oldalon fekvő *Bimbó* utcai új palotájában rendkívül nyájas és barátságos szívesseggel fogadta s kedvesen emlékezett meg arról, hogy erdélyi főispán korában járt Rimaszombtatban, a *csinos vármegyei központi városkában*; s nagy emlékező tehetőségre valló pontossággal tudta megnevezni azokat, a kikkel itt akkor érintkezett: *Fáy* Gusztáv volt főispán, *Bornemisza* alispán, *Török* arszázei elnököt, *Molnár* tiszti ügyész. Névszerint ismeri a most szereplőket is, így *Hámos* László főispán. — továbbá gyermekei Serkén volt birtokának vevőjét *Dráskóczy* Lászlót stb. E fogadtatásnál az excellentiás ur által sajátkezűleg kiválasztott és lebegyzett *Bánffy-szivarral* a főesperes *Fábry* János nyugalm. tanár bátyánkat tisztelte meg.

Szerkesztőváltóság. A „Rozsnyói Híradó“ előnyös átalakuláson ment keresztül. Legutóbbi száma más formában jelent meg s a lap élén új szerkesztő nevével találkozunk. A felelős szerkesztő ugyanis *Komoróczy* Miklós tanár, a „Sajó Vidék“ volt szerkesztője lett s a most megjelent szám ügyesen, változatos tartalommal van összeállítva.

Eljegyzés. Ifj. *Lokcsánszky* Lajos m. kir. pénzügyigazgatósági számtiszt, id. *Lokcsánszky* Lajos megyei várnagy és neje szül. *Czékus* Paula fia, folyó hó 4-én szombaton jegyezte el *Illés* Irént, néh. *Illés* Gyula volt Coburg hercegei tisztartó és neje szül. *Jancsár* Ida kedves leányát. — Boldogság kísérje a jegyeseket.

Nemes intézmény. A csak nemrég létesített gazdasági munkás és családsegélyező pénztár nemeszélű intézményének áldásdus voltáról megemlékezni már is alkalom nyílik. *Tuba* Jánosné jánosai asszony férje ugyanis baleset következtében elhalván, az özvegyen maradt asz szony részére a gazdasági munkás és családsegélyező pénztár 400 koronát utalványozott ki.

Halálozás. *Kohn* Albert helybeli fakesereskedő és nejt gyászán érte, amennyiben *Viktor* nevű kis fiuk f. hó 1-én elhunyt. Nagy részvét mellett temették el.

nagypiaczon és csak egymást felváltogatva menekültek időnként a nagy vendéglőbe.

Jelentkeztem az ezredesnél.
— Rettenetes éjszakánk volt bíró ur!
— Mi sem hunytuk le szemünket!
— Miért? feleljen!
— A nép közt gazemberek elhíresztelték, hogy a katonaság legyilkolja őket.
— Nekem meg a katonáim azt jelentették, hogy a polgárság meg akarja lepni őket egyenként, álmaikban, midőn lenyugszanak és gyilkolni fog.
— Kerítse elő főbíró ur a bujtogatókat! Felköttem őket, . . . fogadom Istenemre.
— En is azt eszelekedném velök, ezredes uram!
Kerestük aztán közösen a rosz hír terjesztőit, de nem esiphettük meg őket.
Kisült, hogy nemesek tul a Dunáról jött idegen szerviánusok jártak házról-házra bujtogatni, ijeszteni a népet, hanem voltak közöttük osztrák kéme is, kik az emlékezetes estén sok fegyvert, töltényt, lándzsát és kaszát erőszakoltak rá a lakosságra.

Gyáva, alávaló módon, míg a népet a magyarok ellen izgatták, a honvédelegénység közé is befurakodtak, bizonykodván, hogy a szerb lakosság vérfürdőt készít karácsony éjszakáján.
A nyomorultak, midőn látták, hogy ördögi tervük nem sikerül, még a rémes éjszakán megugrottak, másfelé végezni undok munkájukat.
Midőn feljött a nap, elűzte a sötét fellegetek és karácsony reggelén a templomba hivta a haragszó a népet, mint törtétt mindenki Isten házába, buzgó imádságban köszönvén meg, hogy a Mindenható bölcs kegyelmével elhárította a veszedelmet.

Talán sohasem hangzott még templomainkban oly buzgón a karácsony ének.

A bizalom visszatért a szívekbe, vigasság váltotta fel a szomorúságot.
A fáradt, agyoncsigázott honvédek meleg, szerető otthonra leltek minden házban.

— Látják ősém uraimék, hogy nekem, s nekünk mindannyiunknak nagy okunk van örülni akkor, midőn a magyar ölelkezik a szerbbel.

Az öreg csibukja kiégett, ő maga elhallgatott.

A társaság pedig lelkesen hangoztatta:

„Eljen a szerb-magyar barátság!”

Esküvő. *Sarlay* Pál ajnászkői földbirtokos szeretetreméltó leánya Irén f. hó 2-án esküdtött örök hűséget *Losoneczon Prileszky* István a losonezi ezredhez beosztott vezérkari kapitánynak. Állandó boldogság kísérje frigyüket.

Ezüst érem és oklevél. A pozsonyi II. országos mezőgazdasági kiállítás baromfiakat bíráló bizottsága ezüst éremmel és oklevéllel tüntette ki, kiválóan szép bronz-pulykák neveléséért *Fekete* Pál kurinezi földmives iskolai igazgató fiatal feleségét. Gratulálunk!

Jubileum. *Perjessy* Lajos verseczi állami főreáliskolai tanár — a „Délvidék“ ez. lap szerkesztője, jeles író, akinek tollából éppen mai tárczánk hoz egy szép elbeszélést, — folyó év október hó 25 ik napján tölti be tanári működésének negyedszázados évfordulóját. Ez alkalomból a *verseczi kaszinó* a jubiláns tiszteletére „*magyaros áldomást*“ rendez, melyre az érdemes professzor tisztelői és barátai közül néhányan városunkból is kaptak meghívót, a kik, ha a nevezetes napra lerándulhatnak, bizonyára tolmácsolni fogják vármegyénk irodalom pártoló köreinek is osztatlan tiszteletét és nagyrabecsülését az iránt a derék férfiú iránt, aki hosszú idő óta távol messzi vidékeken teljesített hazafias működésével becsületére vált és tisztességet szerzett szülővármegyéjének. Szívbeli meleg üdvözlötünk küldjük neki, életének eme szép napjára!

A betleri kohó új gondnoka. A rimamurányi részvénytársaság betleri kohójának vezetését f. hó 1-től a távozó *Tammerle* Gusztáv után *Szuhay* József dr. vette át, a ki eddig a társaság krompachi gyáránál mint fővegyész működött. (R. H.)

Eljegyzés. Ifj. *Bábás* József helybeli törekvő fiatal fényképező mult hó 28-án eljegyezte Feleden *Herb* István feledi gépészlakatos kedves leányát *Irmát*. Gratulálunk.

Halálozás. *Demeter* Lajos felső bákai ev. ref. tanító, a gömörmegei régi tanítók egyik derék tagja, f. hó 2-án elhunyt. Hosszas és hű szolgálatot teljesített az egyház és tanügy terén s mikor a megérdemelt nyugdíj már-már kezében lett volna, — tért meg örök nyugalomára. Legyen nyugalma esendes, zavartalan!

Kinevezés. A rimaszombati kir. törvényszéki elnök *Steiner* Adolfot, a gömörmegei kir. tanfelügyelőségéig eddig alkalmazásban volt szorgalmas díjnyokot, irodagyakornokká nevezte ki.

Pósa-önképzőkör. A rimaszombati egyesült protestáns főgymnasium ifjúságának kebelében fennálló Tompa-kör mellett, melynek rendes tagjai csak a VII. VIII. osztálybeli tanulók lehetnek, — ez új tanév elején a tanári kar engedélyével egy újabb önképzőkör alakult, mely vármegyénk egy másik kitünő író szülőföldjének: *Pósa* Lajosnak nevével viseli. Az új önképzőkör rendes tagjai az V és VI. osztályú tanulók. Elnökük *Dorka* László VI. osztálybeli tanuló, a tanári kar részéről pedig a felügyeletet dr. *Wallentiny* Dezső gyakorolja. Az október 6-iki gyásznapon már ez újabb egyesület is életelt adott magáról, amennyiben délután 2 órakor alkalmi felolvasás és szavalkokkal fűszerezett szép ünnepi ülést tartott. Üdvözlöjük ifjúságunk szép törekvését s munkásságukhoz kitartást kívánunk.

Gyár látogatás. A rimamurány-salgótarjáni vasműrészvénytársaság líkéri kohótelepére f. hó 4-én a társaság igazgatói Budapestről kirándultak. *Borbély*, *Biró*, *Brüll* igazgatók Feledről külön vonaton utaztak a gyártelepre.

A csendőrség szaporítása. Kormányintézkedés folytán az ország minden részén szaporítják a csendőrség létszámát, ehhez képest vármegyénkben is. Folyó hó 5-én Rimaszombtatba érkeztek *Kosztka* Pál csendőralezredes és *Petróczy* Lajos miniszteri titkár, a kik *Bornemisza* László vármegyei alispánnal törvényhatóságunk területén felállítandó új őrsök elhelyezéséről tárgyaltak. A megállapodás szerint *Jolsva*, *Balog*, (vagy *Uzapanyit*) *Osgyán*, *Szilicze*, *Harkács*, *Telgárt* és *Bánréve* községek kapnak csendőrséket. Ezekon kívül *Péterfalván*, *Köviben*, *Dernőn* és *Klenőczon* van még tervbe véve új csendőrségi őrsök felállítása, — ámde mindenütt csak azon esetben, ha a csendőrség elhelyezését, illetve alkalmas laktanya-épület átadását minden egyes község biztosítja.

A villanyvilágítás előmunkálatai már megkezdődtek. A konzerv-gyár telepen a munkálatok javában folynak s az új kazán és dinamogép elhelyezése e napokban megtörténik. A város utcaiban az izzó lámpák elhelyezésére szolgáló oszlopok helyei már ki vannak jelölve. A négy nagy ívlámpa közül az eddigi megállapodás szerint kettő a Tompa-teret s kettő az Erzsébet-teret fogja bevilágítani. — Ugy halljuk, hogy e hó folyamán a vezetékek elhelyezésével készen lesznek.

Eljegyzés. *Klenőczon Krémer* Ignác ottani jóhírű kereskedő leányát *Bertát* eljegyezte *Liplich* Zsigmond *Losonez*-Apátfaláról.

Bimbó hullás. Özvegy *Csorba* Endréné másfél éves kis leánya: *Ilonka* hosszas betegeskedés után f. hó 4-én meghalt. Temetése 5-én ment végbe. Nyugodjék békében!

Kitüntetett négyes fogat. A budapesti Tattersallban mult hó 27-től 29-ig megtartott őszi luxus-lóvásár tiszteletdíjai közül a bíráló-bizottság a legszebb és legkorrektebb négyes-fogatért első díjjal *Farkas* Abraham országgyűlési képviselőt, tamásfalvi földbirtokost tüntette ki.

Halálos lövés. A városunkhoz tartozó cigánynegyedben az u. n. „Sereg“-ben vasárnap, f. hó 5-én reggel nagy szerencsétlenség történt. *Bari* Gyula muzsikus ugyanis a 12 éves *Balog* Lajost, kit hegedülni tanított, véletlenül agyonlőtte. A dolog úgy történt, hogy *Bari* Gyula revolvertést tisztogatni akarta, s öt löveget kivett belőle, mikor a hatodikat ki akarta venni, a fegyver elsült s a golyó a mellette levő *Balog* Lajos nyakába furdott s az üterek és tüdő sértése után hátul a lapoczkán kijött. A szerencsétlenül járt fiút beszállították a kórházba, hol azonban felvétele előtt meghalt. A bíróság megindította az eljárást, s a rendőrség letartóztatta *Bari* Gyulát, azonban a kir. ügyész szabadlábra helyezte. A tragikus véget ért fiatal fiú hulláján f. hó 6-án törvényes boncolást végeztek s f. hó 7-én nagy részvét mellett eltemették.

A lópatkolási tanfolyam. mely hat hónapig tart, f. hó 5-én vette kezdetét. A megnyitáson *Pal* m

Nándor áll. főállatorvos, *Brauner* Gyula áll. állatorvos, *Nerhaft* Antal méntelepi állatorvos, és *Fekete* Pál kurinezi földm. isk. igazg. vettek részt. 32 jelentkező közül 29 vesz részt a kurzuson, melyben az oktatás vasárnap- és ünnepnapokon lesz. Az elméleti tanítást *Brauner* Gyula, a gyakorlatit *Nerhaft* Antal végzi.

Szülésznek tanfolyama. A kórházzal kapcsolatban létesített másodikfokú bábaképző intézetben f. hó 1-én megkezdődött a kéthónapig tartó magyar kurzus, melyre 20 bába rendeltetett be Gömör, Nógrád és Hont megyékből, s 14 már be is érkezett. Az előadásokat dr. *Löcherer* Tamás kórházi igazgató főorvos tartja.

A póttartalékosok. A mostani október elseje különben meglepetést hozott sok besorozott katonának, különösen azoknak, kik magukat póttartalékos katonának tartották. A legnehezebb fegyver-nemhez, a tüzérséghez ugyanis kétszerannyi legény kell mint máskor, mert minden hadtest tüzérezrede már ez idén kezdű az ujonnan föllállított tarack útegekhez a legénységet kiképezni. Az ujonnan föllállított ezredek közül az V. hadtest tarack-útege Veszprémben, a VI. hadtesté pedig megyénk székhelyén, Rimaszombtatban fog feküdni. „R. H.“

Felhívás. A rimaszombati konzervgyár működése mellett egy gőzfürdőhöz szükséges gőz- és melegvíz olcsón szerezhető meg, tehát jóval az előállítási áron alul. Ezen önkényt kínálkozó előnyt közönségünk javára kihasználni óhajtván, mi alulírottak gőzfürdőt szándékozunk létesíteni s annak előállítási költségeire 300 drb. 100 koronás részvény kibocsátását látjuk szükségesnek s fölkérjük városunk lakosságát a részvények jegyzésére. Egyszersmind a jövedelem biztosítása érdekében magunk és családtagjaink részére részvényeket szintén jegyzünk és a fürdő használatát ez által is biztosítjuk. — Az ügy megbeszélésére az érdeklődőket folyó 1902. évi október hó 12-ik napjának délelőtt 10¹/₃ órájára a rimaszombati takarékpénztár tanácskozási termébe van szerencsénk tiszteletteljesen meghívni. — Rimaszombtat, 1902. október 5-én. — *Molnár* József, *Dapsy* József, *Szabó* Elemér, dr. *Kármán* Aladár, *Schulhof* Pál, dr. *Kovács* László, dr. *Krausz* Gyula, *Lengyel* Samu, *Geduly* Géza, dr. *Mesko* Miklós, *Boczkó* Dániel, *Fábry* János, dr. *Zehery* István, dr. *Ráróssy* Gyula, dr. *Cziner* Miksa, stb. stb.

Ezen felhívást közéletünk számos kiváló tagja irta alá, s lapunk zártakor is folyik az aláírás. Most fog tehát eldőlni az a régóta vajdó kérdés, mely évtizedek óta minden évben újra és újra megjelenik a „közélet színterén“: vajjon képes-e Rimaszombtat város közönsége egy gőzfürdő létesítésére és fentartásának biztosítására. Mindenesetre jól megfontolandó a dolog, s közönségünk szíves érdeklődését e nagyfontosságú ügy iránt lapunk utján is felhívjuk.

Szüreti multság Nyústyán. Mult hó 28-án tartotta meg a nyústyá-líkéri ifjúság fényesen sikerült szüreti multságát, igen jókedv és nagy érdeklődés mellett. A multság délután 3 órakor vette kezdetét a csöszök és csösz-leányok felvonulásával, kik magyar öltözékben, sarkantyús csizmában jelentek meg, a virágárus leánykák a felvonulás alkalmával szórták a virágcsokrokat minden oldalról a nép sokasága közé. Dr. *Korach* Jenő fogadta a nagyvendéglőnél a menetet, majd da'olva vonultak be a szőlős-kertbe, hol *Frenyo* Dániel szüreti főbíró üdvözölte az érkezőket szívélyesen s ezután megkezdtek a táncot s folytatták szünni nem akaró jókedvvel. A kitűzött fejre való selyemkendőt a legszebben táncoló pár *Mácsay* János mint csösz és *Dobozy* Gizella csösz-leány nyerték el. A virágárus leányok és tözsdések dicséretreméltó buzgalmat fejtettek ki s a jótékonykezél érdekében a rendezőséggel együtt nagy sikerrel fáradoztak. — Felültizettek: *Kolbenheier* Józsefné és *Takács* Jánosné 10—10 korona, *Pápay* Ferencz, *Palkovits* Sándor, *Schwarzbacher* János és *Fridrich* János 1—1 korona, *Banczik* N. és *Takács* Józsefné 40—40 fillér, *Csernoch* János 1 kor., *Molitorisz* Zoltán és *Birstingel* Aurél 40—40 fillér, dr. *Hruska* János 1 kor., *Hrebenda* Ágoston 2 kor., *Mieske* Gusztáv, *Kolbenheier* József, *Glozer* Jenő, dr. *Korach* Jenő, *Fergelecz* Rezső és *Gávora* Károly 1—1 korona, *Purjesz* Ignác 2 kor. 40 fillér, *Mácsay* János 1 kor., *Frenyo* Dániel 40 fillér, *Plauka* Julianna, *Scháp* Károly és *Solec* János 1—1 korona, *Robl* Gyula 10 fillér, *Lukács* János 20 fillér, *Grosner* Aladár 10 fillér. — Fogadják érte a jótékonykezél érdekében a rendezőség hálás köszönetét. — A befolyt tiszta jövedelem a következőkre fordítottat: A nyústyai magyar olvasókör ház-alapjára: 22 korona 58 fillér, a kisedővoda alapjára: 22 korona 58 fillér, az ev. egyház orgona alapjára: 26 korona 58 fillér.

Anyakönyvi kimutatás. A rimaszombati áll. anyakönyvi kerületbe augusztus és szeptember havában a következő születési, házassági és halálozási esetek jelentettek be: Született élve 14 fiú, 10 leány, halva 1 fiú. Házasságot kötöttek; *Benedek* Károly *Cseh* Lidiával, ifj. *Rábely* Miklós *Szabó* Katalinnal, *Bari* Gyula *Balog* Eleonórával, *Demetrik* József *Horvai* Zsuzsannával, *Glázer* Emil *Alexi* Etelkával, *Dances* István *Simon* Erzsébettel, *Zólyomi* József *Stefan* Borbálával. Elhaltak: **Fazekas* Mihályné 60 éves, ifj. *Bohó* József 27 éves, **Bobák* Károly 6 hónapos, **Blatinák* Andrásné 52 éves, *Simon* Józsefné 81 éves, **Czavar* István 40 éves, **özv.* *Király* Mihályné 61 éves, **özv.* *Rácz* Sándorné 36 éves, **Adamsok* Mihályné 79 éves, **Dianiska* Béla 5 hónapos, **özv.* *Styevák* Mihályné 52 éves, **Bohó* Fáni 39 éves, *Kránér* István 48 éves, *Szabó* Julianna 23 éves, *Diószeghy* Máté 78 éves, *Kubinyi* Gáspárné 61 éves, **Csipkás* Erzsébet 12 éves, **Serfőző* Zsuzsanna 40 éves, **Kohuth* Sándorné 35 éves, *Orzás* Imre 6 hónapos, **Pócsa* Antal 53 éves, *Rakotyyay* Lajosné 28 éves, **Gorta* Julianna 21 éves, **Simsik* András 31 éves, *Berger* Dávidné 51 éves, *Konyha* Imre 9 hónapos, **Nagy* Borbála 1 éves, **Kresik* Ilona 53 éves, *Bajezér* Piroksa 15 éves, *Klein* Dávid 67 éves, *Csordás* Jánosné 56 éves, *Kovács* László 5 hónapos, *Bittner* Pál 23 napos. *-al jellettek a kórházban haltak meg.

Szerkesztői üzenet.

„Logodý árva.“ Tárcaja közérdekű, de — üres. Kívánjuk, hogy teli legyen! A kép gyönyörű, de lapunk illusztrációkat nem közölhet. A patkó tanfolyam megnyílt, mindazonáltal az ön közleménye elpatkolt. Udv és üdvégyi!

Nyiltér.)*

Nyilatkozat.

Alulírott Altstock Ede ezennel kijelentem, hogy az 1900. december 30-án Rozsnyón Weinberger Vilmos kávéházában általam Weisz Miksa úrral szemben elkövetett esekemény és szavaim téves információ alapján erős felindulásból származtak, a felett tehát sajnálkozásomat fejezem ki s azért Weisz Miksa úrtól a bíróság, felek képviselői s a beidézett tanúk előtt bocsánatot kérek, egyben megengedem, hogy Weisz Miksa úr jelen nyilatkozatát a „Gömör-Kishont“ és „Rozsnyói Híradó“ helyi lapok legközelebbi számban költségesen egyszer közétettehesse.

Kelt Rozsnyón, 1902. szeptember 30-án.

Altstock Ede, s. k.

*) E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

Faeladási hirdetés.

Gömörvármegye **Turcsok** községében a volt urbéresek erdejének 28.4 k. hold kiterjedésű részletén található 14 c/m mellmagassági átmérőn felüli **tölgyfa-készlet**, mely mintegy 948 m³ mü és 455 ürm. tüzfából áll. **1902. évi október hó 28-án** délelőtt 9 órákor Turcsok községében tartandó nyilvános szó és írásbeli árverésen 979 korona 85 fill. bánatpénz letévése után fog eladatni.

Kikiáltási ár 9798 korona 50 fillér.

Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Közelebbi feltételek, s becslési adatok a nyustyai m. kir. járási erdőgondnokságnál és a volt urbéresek elnökénél megtekinthetők.

Turcsok u. p. Hisnyóvíz p. u. 1902. október 1-én.

Jurin István, urbéri elnök.

Eladó ház.

Rimaszombatban, a Szijjártó-utczában levő 38. számú emeletes ház szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál **Tomay Alajos**. 1-2

Hirdetés.

567. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1901. évi 5493. számú végzése következtében **Kovács Miklós** ügyvéd által képviselt **a tornallyai takarékpénztár** javára **Holló Arzén** ellen 1400 korona s jár. erejéig 1901. évi december hó 14-én fogatosított kielégítési végrehajtás alkalmával felülfoglalt és 10810 koronára becsült lovak, ökrök, sertések, kocsik és takarmányból álló ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíró 1901. évi V. 442. számú végzése folytán 583 korona 40 fillér tökékövetelés és ennek 1902. évi február hó 24. napjától járó 6% kamatai erejéig Harmacson alperesnél leendő eszközésére, **1902. évi október hó 16-ik** napjának délelőtti 10 órája kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. czikk 107. és 108. §§-ai értelmében, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek a becsáron alul is elfognak adadni.

Kelt Rimaszées, 1902. évi szeptember hó 25-én.

Kovács, kir. bír. végrehajtó.

Hirdetés.

A **putnoki takarékpénztár**, a nála eddig elhelyezett betétek kamatlabát, **1903. évi január hó 1-től** kezdődő érvénnyel következőleg szabályozza:

20000 koronán felüli tőke után fizet 5% -ot.
4000—20000 koronáig fizet . . . 4 1/2 % -ot.
500—4000 koronáig fizet . . . 4 % -ot.
500 koronán aluli tőke után fizet . 3 % -ot.

Uj betevőkkel szemben, a pénzvizonyokhoz mért kamatlab, esetről-esetre fog megállapíttatni.

Putnok, 1902. október hó 7.

1-3

Az igazgatóság.

Hirdetés.

24/2. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1902. évi 1711/p. számú végzése következtében **dr. Krausz Gyula** ügyvéd által képviselt **Barok Miksa** javára **Sproh Mihály** ellen 197 korona s járuléka erejéig fogatosított biztosítási végrehajtás útján felülfoglalt 690 koronára becsült lovak, szarvasmarhák, juhok, gazdasági eszközök és takarmányból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen a rimaszombati kir. járásbíró 1902. évi V. 24/1. számú végzése folytán 197 korona tökékövetelés, ennek 1901. évi május hó 1-ső napjától járó 6 % -os kamatai és eddig összesen 51 korona 60 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Nyustján, alperes lakásán leendő eszközésére **1902. évi október hó 15-ik napjának** d. u. 3 órájára határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Kelt Rimaszombatban, 1902. évi szeptember 27-én.

Gregor Károly, irodatiszt.

Eladó kerékpár.

Egy esekély igazítást igénylő, keveset használt, elegáns, 300 koronás kerékpár (bicikli) jutányosan eladó az alulírott nál Nagy-Röczén.

2-3

Ferdinándi János.

Hirdetés.

3015. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság ezennel közhírré teszi, hogy **özv. Eszényi Istvánné** szül. **Kubinyi Regina** kérvénye folytán a bírói árverés joghatályával bíró önkéntes árverés az 1881. évi 60. t. cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimaszombat városban fekvő és a rimaszombati 794. számú tjkvben A 1—5 sorszám alatt foglalt özv. Eszényi Istvánné szül. Kubinyi Regina nevében álló 123. 129., 124., 128. és 130. hrszámú ingatlanokra és az ezeken épült felépítményre a 2434 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1902. évi október hó 29-ik** napjának délelőtti 10 óráját a Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatósághoz tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alul is el fognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 % -át azaz 243 kor. 30 fillér készpénzben, vagy az 1882. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi május hó 21. napján.

Pongrácz, kir. törvszéki bíró

Eladó birtok.

Néhai **Hennyey Kálmán** örökösének tulajdonát képező, a **rimaszombati határban** fekvő 134 (1200 □ öles) holdat kitevő birtok, melyből 34 hold rimamelléki első osztályú rét és 100 hold első osztályú szántó a hozzá tartozó gazdasági épületekkel és esetleg a városban a Rózsa- és Kohári utcában fekvő belsőségekkel együtt örök áron eladó.

Értekezhetni lehet a tulajdonosoknál, a birtokon levő úgy n : „**Margit-tanyán.**“ 1-4

Hirdetés.

114. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1902. évi 753/p. számú végzése következtében **dr. Ráróssy Gyula** ügyvéd által képviselt **gömörmegyei nép- és iparbank** javára **Bedekovics Géza** és **Schvarcz Mór** ellen 100 korona s jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt 788 koronára becsült házi butorok, egy darab zongora, vadászfegyver, 18 kötet magyar lexikon, 10 darab Magyarország történetéből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíró 1902. V. 114/2. sz. végzése folytán 100 kor. tökékövetelés, ennek 1901. október hó 15. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 49 korona 39 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban alperesek lakásán leendő eszközésére **1902. évi október hó 16-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Kelt Rimaszombat, 1902. évi szeptember hó 28.

Gregor Károly, irodatiszt.

Hirdetés.

Felső-Balogon levő háromjártatú **gőzmalom** a jövő **1903. év 1-ső napjától** kezdődőleg használatba, esetleg örök áron eladó.

Részletes felvilágosítást adhatok akár írásban, akár élőszóval itt Felső-Balogon.

1-3

Lovcsányi Soma.

Hirdetés.

350. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék 1902. évi 5217. sz. végzése következtében **Mikuleczky István** ügyvéd által képviselt **miskolczi takarékegyesület** javára **Szakall István** ellen 560 korona s járuléka erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt 1300 koronára becsült 1 darab hátsó ló, 2 darab jármos ökör és 2 darab fekete szőrű jármos bivaly-ökörből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíró 1902. évi V. 350/3. sz. végzése folytán 560 korona tökékövetelés és ennek 1902. évi február hó 28. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 115 kor. 16 fillér bíróilag már megállapított költségek erejéig Pusztazabzón alperes lakásán leendő eszközésére **1902. évi október hó 18-ik** napjának délutáni 3 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Kelt Rimaszombat, 1902. évi szeptember hó 25-én

Gregor Károly, bír. kiküldött

Naptárak,

Tanulóul

egy 13—14 éves jó magaviseletű fiú

Rakottay Lajos

könyvkötesztében (Jánosi-utca 14. sz.) azonnal felvétetik.

Két lakás

a Kossuth Lajos-utca 18. szám alatti házban két földszintes lakás kiadó. Felvilágosítást készséggel ad **Rakottay Lajos** tulajdonos **Jánosi-utca 14. szám** alatt.

nagy raktára.

Hirdetés.

566. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1901. évi 4844. számú végzése következtében **Kovács Miklós** ügyvéd által képviselt **a tornallyai takarékpénztár** javára **Holló Arzén** ellen 464 korona s jár. erejéig 1901. évi október hó 16-án fogatosított kielégítési végrehajtás alkalmával felülfoglalt és 10610 koronára becsült juhok, ökrök, lovak, sertések és takarmányfélékből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíró 1901. évi 397/9. számú végzése folytán 197 korona tökékövetelés, ennek 1901. évi augusztus hó 5-ik napjától járó 6% -os kamatai és eddig összesen 110 korona 70 fillér bíróilag már megállapított költségek erejéig Harmacson alperesnél leendő fogatosítása céljából határidőül **1902. évi október hó 16-ik** napjának délelőtti 10 órája kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Kelt Rimaszées, 1902. évi szeptember hó 25-én.

Kovács Géza, kir. bír. végrehajtó.

Salgó-tarjáni köszén.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy a legjobb minőségű **salgó-tarjáni, kazinczi**, valamint más **köszénbányák** képviselőségét bírom és abban a helyzetben vagyok, hogy a legjobb minőségű köszén a **legolcsóbb árban** számíthatom, u. m.:

Kazinczi köszén (eredeti) nem vadnai 100 mtm. 110 kor. } Rimaszombati vasuti állomásonál teljes vasuti rakomány.
Salgó-tarjáni köszén fűtésre 100 mtm. 130 kor. }

Kicsinyben ugyanabban az árban, csak a befuvarozási költség lesz hozzá számítva. **Más minőségű köszén is** a legolcsóbban számítom. — Szives megrendeléseket bármikor elfogadok és akadály nélküli szállíthatok.

Jó minőségű cser- és bükkfát is tartok raktáron.

KOHN ALBERT,

fakereskedő és a „**Generali**“ főügynöke **Rimaszombatban a vasuti állomás közelében.**

3-3

Királdi és Sajó-Szt-Péteri köszén.